DAUGAVPILS PILSĒTAS DOME

J.Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzija

Reģ. Nr. 2713903490, Varšavas ielā 2, Daugavpilī, LV-5404, Latvija, tālr. + 37165451003, tālr. + 37165451001,

e-pasts: polu.gimnazija@dpolvsk.lv, sekretare@dpolvsk.lv, www.dpolvsk.lv

APSTIPRINĀTS
ar J. Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijas
direktores 2026.gada 29. septembra
rīkojumu Nr.1.35./98 J.Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijas

J.Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijas

MĀKSLĪGA INTELEKTA IZMANTOŠANAS KĀRTĪBA

Izstrādāti saskaņā ar šādiem avotiem:
Valsts izglītības attīstības aģentūras"Metodiskie ieteikumi mākslīgā intelekta izmantošanai izglītībā",
Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas "Praktiskās vadlīnijas MI ieviešanai iestāžu darbā un pakalpojumos",
Latvijas Drošāka interneta centra "Vadlīnijas mākslīgā intelekta izmantošanai pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā" (2025),
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (Mākslīgā intelekta akts),
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Kārtība nosaka mākslīgā intelekta (turpmāk – MI) rīku drošas, jēgpilnas, ētiskas un akadēmiski godīgas izmantošanas principus J. Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijā (turpmāk – Ģimnāzija) 1.–12. klasē, interešu izglītībā, atbalsta darbā un iestādes administratīvajos procesos.

1.2. Kārtība ir saistoša izglītojamajiem, pedagogiem un citiem Ģimnāzijas darbiniekiem. Izglītojamo vecāki vai likumiskie pārstāvji (turpmāk – vecāki) tiek ar to iepazīstināti.

1.3. MI ir atbalsta instruments. Tas neaizstāj skolēna domāšanu, skolotāja profesionālo spriedumu, cilvēka pieņemtu lēmumu, savstarpējo saziņu vai atbildību par gala rezultātu.

1.4. Ja šīs kārtības un konkrēta mācību uzdevuma norādījumi atšķiras, skolēns ievēro pedagoga konkrētajam uzdevumam noteikto MI lietošanas līmeni, ciktāl tas nav pretrunā drošības, datu aizsardzības un normatīvo aktu prasībām.

1.5. Neskaidrību gadījumā pirms MI rīka izmantošanas skolēns vēršas pie pedagoga, bet darbinieks – pie tiešā vadītāja, MI koordinatora, IT speciālista vai datu aizsardzības speciālista atbilstoši jautājuma būtībai.

2. Mērķis, pamatprincipi un jēdzieni

2.1. Kārtības mērķis ir veicināt MI pratību, kritisko domāšanu, pašvadītu mācīšanos un radošumu, vienlaikus aizsargājot bērnu tiesības, personas datus, drošību, intelektuālo īpašumu un akadēmisko godīgumu.

2.2. Ģimnāzijas pamatprincipi:

- Pedagoģiska jēga – MI lieto tikai tad, ja tas palīdz sasniegt mācību vai iestādes darba mērķi.

- Cilvēkcentrētība – cilvēks nosaka mērķi, pārbauda rezultātu, pieņem gala lēmumu un uzņemas atbildību.
- Drošība un privātums – izmanto vecumam atbilstošus, izvērtētus rīkus un ievada tikai atļautu informāciju.
- Caurskatāmība – MI izmantošana tiek skaidri norādīta; lietotājs spēj izskaidrot savu darba procesu.

- Taisnīgums un iekļaušana – MI izmantošana nedrīkst diskriminēt vai radīt nepamatotas priekšrocības.
- Kritiska pārbaude – MI atbildes salīdzina ar uzticamiem avotiem; nepārbaudītu saturu nepublicē un neizmanto lēmumos.
- Samērīgums – izmanto minimāli nepieciešamos datus un vienkāršāko risinājumu, kas sasniedz mērķi.
- Labbūtība – saglabā līdzsvaru starp digitālām un beztehnoloģiju aktivitātēm.

Jēdziens	**Skaidrojums**
Ģeneratīvais MI	MI sistēma, kas pēc lietotāja vaicājuma rada tekstu, attēlu, audio, video, kodu vai citu saturu.
Vaicājums	MI rīkam ievadīta instrukcija, jautājums, dati vai datne.
MI pratība	Zināšanas un prasmes MI jēgpilnai, drošai, kritiskai un atbildīgai izmantošanai.
Baltais saraksts	Ģimnāzijas izvērtētu un apstiprinātu MI rīku saraksts ar lietošanas nosacījumiem.
MI izmantojuma apliecinājums	Norāde par izmantoto rīku, mērķi, darba daļu un cilvēka veikto pārbaudi.
Augsta riska lietojums	MI lietojums, kas var būtiski ietekmēt personas tiesības, piekļuvi izglītībai, vērtējumu, drošību vai labbūtību.

3. MI rīku izvēle un baltais saraksts

4.1. Darba un mācību vajadzībām prioritāri izmanto tikai Ģimnāzijas baltajā sarakstā iekļautus rīkus, ievērojot tajā noteikto vecuma grupu, konta veidu, datu kategorijas un lietošanas mērķus.

4.2. Pirms rīka iekļaušanas baltajā sarakstā izvērtē tā lietošanas noteikumus, vecuma ierobežojumus, privātuma politiku, datu glabāšanu un izmantošanu modeļa apmācībai, drošību, pieejamību, izmaksas, reklāmas, autortiesību nosacījumus un pedagoģisko lietderību.

4.3. Publiski pieejamu rīku demonstrēšanai bez skolēna konta un bez personas datu ievades pedagogs var izmantot ārpus baltā saraksta esošu rīku tikai izziņas vai kritiskas analīzes nolūkā, iepriekš izvērtējot riskus. Skolēniem netiek uzdots tajā reģistrēties.

4.4. Ja rīks paredz minimālo vecumu vai vecāka piekrišanu, ievēro pakalpojuma noteikumus. Vecāka piekrišana pati par sevi nepadara neatbilstošu vai nedrošu rīku par atļautu.

4. Personas dati, konfidencialitāte un kiberdrošība

3.1. Publiskos vai personīgos MI rīkos aizliegts ievadīt informāciju, ja Ģimnāzija konkrētam rīkam un mērķim nav to skaidri atļāvusi:

- skolēnu, vecāku vai darbinieku vārdus kopā ar identificējošu, kontaktu, atrašanās vietas, sekmju, uzvedības, veselības, sociālā stāvokļa vai citu personas informāciju;
- fotogrāfijas, sejas vai balss ierakstus, parakstus, dokumentu kopijas un biometriskus datus;
- e-klases, informācijas sistēmu, e-pasta vai citu kontu paroles un piekļuves datus;
- ierobežotas pieejamības informāciju, nepublicētus iekšējos dokumentus, pārbaudes darbu atbildes vai drošības informāciju;
- citu personu darbus vai datnes, ja nav tiesiska pamata un atļaujas to apstrādei.

3.2. Ja uzdevumam nepieciešams piemērs, izmanto anonimizētus, pseidonimizētus vai mākslīgi radītus datus. Ievada tikai minimāli nepieciešamo fragmentu, nevis visu dokumentu.

3.3. Aizdomu par datu noplūdi, konta kompromitēšanu, kaitīgu rezultātu vai citu drošības incidentu nekavējoties paziņo pedagogam vai tiešajam vadītājam un Ģimnāzijas IT/datu aizsardzības atbildīgajai personai. Saturu tālāk neizplata un, ja iespējams, saglabā incidenta pierādījumus.

5. Vecumposmiem atbilstoša MI izmantošana

Vecumposms	Pieļaujamā pieeja	Būtiskie nosacījumi
1.–3. klase	Pedagoga vadīta iepazīšanās un demonstrējumi. Skolēns MI izmanto tikai kopīgā aktivitātē pedagoga kontrolē.	Bez patstāvīgas reģistrācijas un personas datu ievades; prioritāte sarunai, praktiskai darbībai un avotu salīdzināšanai.
4.–6. klase	Vadīta lietošana konkrētā mācību uzdevumā, ja rīks atbilst vecumam.	Pedagogs nosaka vaicājumu, darba ilgumu un pārbaudes soļus; kontu/piekrišanu organizē tikai atbilstoši rīka noteikumiem un skolas lēmumam.
7.–9. klase	Vadīta vai ierobežoti patstāvīga lietošana atbilstoši uzdevuma MI līmenim.	Skolēns norāda rīku un izmantojumu, pārbauda faktus un spēj mutiski izskaidrot savu ieguldījumu.
10.–12. klase	Mērķtiecīga patstāvīga lietošana atbilstoši uzdevuma MI līmenim un baltajam sarakstam (Pielikums Nr.8).	Skolēns dokumentē būtiskos vaicājumus, avotus, labojumus un kritiski izvērtē ierobežojumus, aizspriedumus un autortiesības.
Svarīgi Nevienā vecumposmā MI nedrīkst aizstāt pamatprasmju apguvi vai skolēna patstāvīgu domāšanu. Pedagogs vienmēr var noteikt šaurākus ierobežojumus.		

6. Trīs MI izmantošanas līmeņi mācību uzdevumos

5.1. Pedagogs pirms uzdevuma izpildes paziņo vienu no trim līmeņiem un, ja vajadzīgs, precizē atļautās darbības. Ja līmenis nav norādīts un no uzdevuma būtības tas nav nepārprotami secināms, skolēns jautā pedagogam.

Līmenis	Apzīmējums	Ko drīkst / nedrīkst darīt	Apliecinājums
A – atļauts	ZAĻŠ	MI drīkst izmantot pedagoga noteiktajā apjomā idejām, skaidrojumiem, plānošanai, melnrakstam, pašpārbaudei vai satura radīšanai. Gala darbs jāpārbauda un jāpilnveido.	Norāda rīku, mērķi un izmantoto darba daļu.
B – daļēji atļauts	DZELTENS	MI drīkst izmantot tikai pedagoga nosauktajos posmos, piemēram, idejām vai valodas rediģēšanai; nedrīkst ģenerēt iesniedzamo gala atbildi.	Norāda rīku, atļauto darbību un paša veiktos labojumus.
C – aizliegts	SARKANS	MI nedrīkst izmantot uzdevuma izpildē. Parasti piemēro pārbaudes darbos, eksāmenos, diagnosticējot individuālas prasmes vai citos pedagoga noteiktos gadījumos.	Pēc pedagoga pieprasījuma: "Uzdevuma izpildē MI nav izmantots."

5.2. Valsts pārbaudes darbos ievēro attiecīgā pārbaudes darba norises noteikumus; šī kārtība nedod papildu tiesības izmantot MI.

7. MI izmantojuma norādīšana

6.1. Ja MI izmantots mācību darbā, skolēns darba beigās pievieno īsu apliecinājumu. Pedagogs var pieprasīt saglabāt būtiskos vaicājumus, MI atbilžu fragmentus vai darba versiju vēsturi.

- "ChatGPT izmantots sākotnējo ideju un darba plāna ģenerēšanai. Faktus pārbaudīju norādītajos avotos, tekstu uzrakstīju un rediģēju pats/-i."

- “Canva MI izmantots ilustrācijas izveidei; vaicājums: ‘…’. Attēls pārskatīts un pielāgots.”
- “MI rīks … izmantots teksta valodas rediģēšanai. Saturs un secinājumi ir mani.”
- “Uzdevuma izpildē MI nav izmantots.”

6.2. Ar MI radīts vai būtiski pārveidots publiski izplatāms attēls, audio, video vai teksts tiek marķēts saprotamā veidā, īpaši, ja bez norādes varētu rasties maldinošs priekšstats par tā autentiskumu vai autorību.

8. Vērtēšana un akadēmiskais godīgums

7.1. Pedagogs vērtē sasniedzamo rezultātu un skolēna pierādāmu ieguldījumu, nevis MI rīka tehnisko kvalitāti. Vērtēšanas kritērijos var iekļaut procesa dokumentēšanu, avotu pārbaudi, argumentāciju, refleksiju un spēju aizstāvēt darbu.

7.2. MI ģenerēta darba vai tā būtiskas daļas iesniegšana kā paša radīta, MI izmantojuma slēpšana, aizliegta MI lietošana vai nepatiesas atsauces ir akadēmiskā godīguma pārkāpums.

7.3. Aizdomas par neatļautu MI izmantošanu nedrīkst pamatot tikai ar MI satura detektora rezultātu. Pedagogs izvērtē pierādījumu kopumu: darba procesu un versijas, avotus, skolēna iepriekšējo sniegumu, sarunu, mutisku skaidrojumu vai līdzvērtīgu papildu uzdevumu.

7.4. Pirms lēmuma skolēnam dod iespēju izskaidrot darba tapšanu. Rīcība ir samērīga, izglītojoša un atbilst Ģimnāzijas vērtēšanas un iekšējās kārtības noteikumiem, t.i.

- fiksē faktus un saglabā attiecināmos pierādījumus;
- pārrunā situāciju ar skolēnu;
- nosaka, vai pārkāpums ietekmē iespēju objektīvi novērtēt sasniedzamo rezultātu;
- vajadzības gadījumā uzdod darbu veikt atkārtoti vai citā formā;
- atkārtota vai būtiska pārkāpuma gadījumā informē klases audzinātāju, administrāciju un vecākus atbilstoši skolas kārtībām.

9. Pedagogu MI izmantošana

8.1. Pedagogs MI var izmantot ideju, mācību materiālu melnrakstu, diferencētu uzdevumu, valodas redakcijas, ilustrāciju, formatīvas atgriezeniskās saites uzmetumu un profesionālās pilnveides atbalstam, ja ievērotas šīs kārtības prasības, īpašu uzmanību pievēršot ar MI palīdzību izstrādātiem pārbaudes darbiem, lai izvairītos no iespējāmām kļūdām vai neprecizitatēm.

8.2. Pedagogs pirms izmantošanas pārbauda faktus, valodu, kultūras un vecuma atbilstību, iekļaušanu, aizspriedumus, drošību, autortiesības un atbilstību sasniedzamajam rezultātam.

8.3. MI nedrīkst patstāvīgi piešķirt gala vērtējumu, pieņemt lēmumu par skolēna uzņemšanu, pārcelšanu, atbalsta pasākumiem, disciplīnu, risku statusu vai citu būtisku izglītības lēmumu. MI ieteikums var būt tikai viens no izvērtējamiem avotiem, ja lietojums ir tiesisks un apstiprināts.

8.4. Skolēnu darbus publiskā MI rīkā neaugšupielādē, ja tie satur personas datus vai citu aizsargājamu informāciju. Anonimizācija nozīmē arī netiešu identifikatoru izņemšanu.

10. Darbinieku un administrācijas MI izmantošana

9.1. Darbinieks MI radīto rezultātu uztver kā uzmetumu. Pirms tā izmantošanas pārbauda precizitāti, pilnīgumu, tiesiskumu, diskriminācijas risku, autortiesības un atbilstību Ģimnāzijas noteikumiem.

9.2. MI nevar būt oficiāla dokumenta autors, parakstītājs vai juridiski saistoša lēmuma pieņēmējs. Par gala saturu atbild darbinieks, kurš to apstiprina vai izmanto.

9.3. Ārējā saziņā būtisku MI radītu saturu atklāj, ja tas nepieciešams caurskatāmībai vai lai nerastos maldinošs priekšstats. Personai vienmēr jābūt iespējai saņemt cilvēka skaidrojumu par skolas lēmumu vai atbildi.

9.4. Ja paredzēta jauna MI sistēma, automatizēta profilēšana, skolēnu uzraudzība, biometriska atpazīšana vai lietojums, kas var ietekmēt personu tiesības, pirms ieviešanas veic dokumentētu tiesisko, datu aizsardzības, kiberdrošības, ētikas un pedagoģiskā riska izvērtējumu un saņem vadības apstiprinājumu.

11. Kad mākslīgo intelektu nedrīkst izmantot

10.1. Mākslīgā intelekta izmantošana skolēniem nav atļauta:

1. pārbaudes darbos, kontroldarbos, diagnosticējošajos darbos, monitoringa darbos un citos vērtēšanas darbos, ja pedagogs nav skaidri norādījis citādi;
2. uzdevumos, kuros pedagogs vēlas novērtēt skolēna paša zināšanas, prasmes, izpratni, radošumu vai spēju pamatot savu viedokli;
3. ja skolēns ar mākslīgā intelekta palīdzību sagatavo visu darbu vai lielāko tā daļu;
4. ja skolēns noklusē mākslīgā intelekta izmantošanu;
5. ja skolēns iesniedz mākslīgā intelekta radītu tekstu, attēlu, risinājumu, prezentāciju vai citu saturu kā savu darbu;
6. ja skolēns pats nespēj paskaidrot iesniegtā darba saturu, domu gaitu vai risinājumu;
7. ja mākslīgā intelekta rīkā tiek ievadīti personas dati, paroles, privāta vai cita aizsargājama informācija.
8. radīt, izplatīt vai pārveidot aizskarošu, diskriminējošu, seksuālu, vardarbīgu, iebiedējošu vai citādi kaitīgu saturu;
9. veidot reālas personas attēla, balss vai identitātes imitāciju bez tiesiska pamata un skaidras atļaujas;
10. izmantot MI krāpšanai, plaģiātam, uzdošanās par citu personu, kiberuzbrukumiem vai drošības ierobežojumu apiešanai;
11. ievadīt aizliegtas datu kategorijas vai pieslēgšanās datus;
12. paļauties uz MI kā vienīgo avotu veselības, psiholoģiskās, juridiskās, drošības vai krīzes situācijās;
13. izmantot MI slēptai skolēnu vai darbinieku uzraudzībai, emociju noteikšanai vai automātiskai profilēšanai;
14. publicēt nepārbaudītu MI saturu Ģimnāzijas vārdā.

10.2. Mākslīgā intelekta izmantošana pretēji pedagoga norādījumiem uzskatāma par mācību darba godīguma pārkāpumu.

10.3. Ja pārbaudes darbs vai cits vērtējamais darbs nav veikts patstāvīgi, tostarp neatļauti izmantojot mākslīgo intelektu, pedagogs rīkojas atbilstoši Ģimnāzijas ģimnāzijas Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībai.

12. Incidentu un pārkāpumu pārvaldība

11.1. Par incidentu uzskatāma personas datu vai konfidenciālas informācijas ievade neatļautā rīkā, kaitīga vai maldinoša satura izplatīšana, konta drošības pārkāpums, neatļauta MI izmantošana vērtējamā darbā vai cita šīs kārtības neievērošana.

1. pārtraukt darbību un neizplatīt saturu tālāk;
2. informēt pedagogu vai administrācijas pārstāvji un norādīto IT/MI ekspertu;
3. fiksēt rīku, laiku, ievadīto datu veidu, saņemto rezultātu un veiktās darbības, nepalielinot datu izplatību;
4. atbildīgajai personai izvērtēt seku mazināšanu, informēšanu un rīcību atbilstoši citām Ģimnāzijas kārtībām;
5. pēc incidenta noteikt preventīvus pasākumus un vajadzības gadījumā aktualizēt balto sarakstu vai apmācības.

11.2. Ziņošana par godprātīgi pamanītu incidentu pati par sevi nav pamats sodam; prioritāte ir kaitējuma mazināšana un mācīšanās. Apzinātu vai atkārtotu pārkāpumu izskata atbilstoši Ģimnāzijas iekšējās kārtības noteikumiem un darba tiesiskajam regulējumam.

13. Pedagoga rīcība aizdomu gadījumā

12.1. Ja pedagogam rodas pamatotas šaubas, ka skolēna darbs neatspoguļo skolēna paša ieguldījumu, pedagogs vispirms noskaidro situāciju, pārrunājot to ar skolēnu.

12.2. Situācijas noskaidrošanai pedagogs var lūgt skolēnam mutiski vai rakstiski:
   1. paskaidrot, kā darbs tapis;
   2. izskaidrot darba saturu, idejas, secinājumus vai risinājumu;
   3. uzrādīt melnrakstu, pierakstus, izmantotos avotus vai darba starpversijas;
   4. atkārtoti izpildīt līdzīgu uzdevumu klātienē bez mākslīgā intelekta izmantošanas.

12.3. Ja tiek konstatēts, ka darbs neatspoguļo skolēna paša ieguldījumu vai mākslīgais intelekts izmantots neatļauti, pedagogs rīkojas atbilstoši Ģimnāzijas Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībai.

12.4. Pārkāpuma gadījumā pedagogs var:
   1. atzīt darbu par neveiktu patstāvīgi;
   2. lietot apzīmējumu "nv", ja to paredz Ģimnāzijas Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība;
   3. noteikt darba atkārtotu izpildi vērtēšanas kārtībā noteiktajā termiņā;
   4. noteikt, ka tas pats vai cits darba variants atkārtoti jāizpilda klātienē bez mākslīgā intelekta izmantošanas;
   5. informēt klases audzinātāju un skolēna vecākus ar ierakstu e-klasē;

12.5. Skolēnam ir tiesības paskaidrot darba izstrādes procesu un mākslīgā intelekta izmantošanas apstākļus.

12.6. Izvērtējot situāciju, ņem vērā skolēna vecumu, uzdevuma sarežģītību, pedagoga iepriekš sniegtos norādījumus un skolēna spēju paskaidrot savu darbu.

12.7. Ja skolēna vecāki nepiekrīt pedagoga lēmumam par vērtējamo darbu, jautājums risināms Ģimnāzijas Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībā noteiktajā vērtējumu pārskatīšanas kārtībā.

12.8. Ja situāciju neizdodas atrisināt vai tiek fiksēts atkārtots vai apzināts pārkāpums, pedagogs informē direktora vietnieku izglītības jomā (IT jautājumos) vai MI ekspertu, kurš iesaistās turpmākā situācijas izvērtēšanā un risināšanā, tai skaitā saziņā ar izglītojamā vecākiem.

14. Kompetenču pilnveide, pieejamība un uzraudzība

13.1. Ģimnāzija sistemātiski pilnveido skolēnu, pedagogu un darbinieku MI pratību: MI iespējas un ierobežojumi, vaicājumu veidošana, faktu pārbaude, aizspriedumi, medijpratība, autortiesības, privātums, kiberdrošība un akadēmiskais godīgums.

13.2. Skolēnam, kuram nav piekļuves atļautam MI rīkam vai kurš to nevar izmantot vecuma, piekrišanas, pieejamības vai citu pamatotu iemeslu dēļ, pedagogs nodrošina līdzvērtīgu alternatīvu bez nelabvēlīgām sekām vērtējumā.

13.3. Kārtības efektivitāti izvērtē vismaz reizi mācību gadā, analizējot incidentus, aptauju rezultātus, mācību procesa pieredzi, jaunu rīku un normatīvā regulējuma izmaiņas. Balto sarakstu pārskata biežāk, ja mainās rīka noteikumi vai konstatēts risks.

15. Noslēguma jautājumi

14.1. Kārtība stājas spēkā ar tās apstiprināšanas dienu, ja direktora rīkojumā nav noteikts citādi.

14.2. Klašu audzinātāji un mācību jomu vadītāji nodrošina skolēnu, vecāku un darbinieku iepazīstināšanu ar kārtību skolas noteiktajā veidā.

14.3. Kārtības pielikumi ir tās neatņemama sastāvdaļa. Balto sarakstu un kontaktinformāciju var aktualizēt ar direktora rīkojumu, negrozot pārējo kārtības tekstu.

1. pielikums. Uzdevuma MI līmeņa marķējums

Pedagogs marķējumu ievieto pie uzdevuma nosacījumiem e-klasē, darba lapā vai digitālajā vidē.

Marķējums	**Īsā norāde skolēnam**	**Pedagoga precizējums**
A / ZAĻŠ – MI atļauts	MI drīkst izmantot. Norādi rīku un izmantojumu. Pārbaudi un pilnveido rezultātu.	Atļautie rīki/posmi: _____
B / DZELTENS – MI daļēji atļauts	MI drīkst izmantot tikai norādītajā darba posmā. Gala atbilde jāveido pašam/-ai.	Atļauts tikai: _____
C / SARKANS – MI aizliegts	Uzdevums jāveic bez MI.	Īpašie nosacījumi: _____

Infografika 1.pielikumam

1. attēls. Ātrā atgādne "Uzdevuma MI līmeņa marķējums". Ģimnāzijas veidots attēls, izmantojot OpenAI ChatGPT attēlu ģenerēšanas rīku, 2026.

2. pielikums. Skolēna MI izmantojuma apliecinājums

Skolēns: _____ Klase: _____ Darbs: _____

Izmantotais MI rīks un versija (ja zināma): _____

MI izmantošanas mērķis un darba posms: _____

Būtiskākais vaicājums / darbība: _____

Kā pārbaudīju informāciju un ko mainīju pats/-i: _____

Izmantotie neatkarīgie avoti: _____

Apliecinu, ka MI izmantojumu esmu norādījis/-usi patiesi, gala darbu esmu pārskatījis/-usi un spēju izskaidrot savu ieguldījumu.

Datums: _____ Paraksts: _____

3. pielikums. Skolēna godprātīgas MI izmantošanas apņemšanās

- ○ Es izmantoju MI, lai mācītos, nevis lai slēptu savu zināšanu vai prasmju trūkumu.
- ○ Es ievēroju skolotāja noteikto MI līmeni un jautāju, ja neesmu pārliecināts/-a.
- ○ Es neievadu savus vai citu personu datus, paroles, fotogrāfijas, balss ierakstus vai konfidenciālu informāciju.
- ○ Es pārbaudu MI atbildes uzticamos avotos un neizplatu nepārbaudītu saturu.
- ○ Es skaidri norādu, kad, kā un kādu MI rīku esmu izmantojis/-usi.
- ○ Es neizmantoju MI, lai kaitētu, pazemotu, maldinātu vai uzdotos par citu personu.

Skolēna vārds, uzvārds: _____ Klase: _____

Datums: _____ Paraksts: _____

Skolēna apliecinājums godprātīgai MI izmantošanai

Mākslīgais intelekts (MI) var palīdzēt man mācīties labāk, tāpēc es apsolu to izmantot atbildīgi.

- Es izmantošu MI rīkus atbildīgi un ētiski. Neizmantošu MI, lai radītu kaitējumu sev vai citiem. Izmantojot MI rīkus, es nedalīšos ar personīgu vai konfidenciālu informāciju.
- Es izmantošu MI, lai sekmētu mācīšanos, ievērošu skolas noteikumus un skolotāja norādījumus par to, kad un kā MI drīkst izmantot mācību procesā.
- Es godīgi norādīšu, kad un kā esmu izmantojis MI uzdevumu izpildē, un neiesniegšu darbu, ko radījis MI, kā savu.
- Ja izmantošu MI, es pārskatīšu tā ģenerēto saturu, lai izvērtētu, vai tajā nav kļūdu, un pilnveidošu to.
- Ja man radīsies šaubas par to, vai MI izmantošana konkrētajā darbā ir atļauta, es jautāšu skolotājam.

Skolēna vārds, uzvārds _____

Skolēna paraksts _____

2. attēls "Skolēna apleicinājums godprātīgai MI izmantošanai". Latvijas Drošāka interneta centra "Vadlīnijas mākslīgā intelekta izmantošanai pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā" (2025

4. pielikums. Informācija vecākiem un piekrišanas veidlapa

Cienījamie vecāki!

Ģimnāzija māca skolēniem izmantot MI jēgpilni, droši un godprātīgi. MI rīki var palīdzēt radīt idejas, skaidrot jēdzienus, personalizēt mācīšanos un attīstīt kritisko domāšanu, taču tie var kļūdīties, radīt neobjektīvu saturu un apdraudēt privātumu. Skola izmanto trīs līmeņus: MI atļauts, daļēji atļauts vai aizliegts.

Pedagogs līmeni nosaka katram uzdevumam.

Konkrētais rīks / aktivitāte: _____

Mērķis: _____

Izmantošanas laiks un vecumposms: _____

Konta veids un apstrādājamie dati: _____

Alternatīva bez šī rīka: _____

Atzīmēt atbilstošo:

- o Esmu informēts/-a par aktivitāti un skolas MI izmantošanas kārtību.
- o Piekrītu, ka mans bērns izmanto norādīto rīku aprakstītajā apjomā, ja piekrišana ir nepieciešama.
- o Nepiekrītu; lūdzu nodrošināt līdzvērtīgu alternatīvu bez nelabvēlīgām sekām.

Skolēns: _____ Klase: _____

Vecāks / likumiskais pārstāvis: _____

Datums: _____ Paraksts: _____

Piezīme: veidlapu izmanto tad, ja konkrētajam rīkam vai lietošanas veidam piekrišana ir vajadzīga; tā neaizstāj tiesiskā pamata un rīka drošības izvērtējumu.

5. pielikums. MI rīka sākotnējās izvērtēšanas lapa

Rīka nosaukums, versija un piegādātājs: _____

Plānotais mērķis, lietotāji un vecumposms: _____

Vai mērķi var sasniegt bez MI vai ar mazāka riska risinājumu? _____

Kādi dati tiks ievadīti, saņemti, glabāti vai pārsūtīti? _____

Vai nepieciešams konts, vecāku piekrišana vai datu aizsardzības ietekmes novērtējums? _____

Kā cilvēks pārbaudīs rezultātu un pārsūdzēs/izlabos kļūdu? _____

Kādi ir neobjektivitātes, kaitējuma, autortiesību un pieejamības riski? _____

Lēmums: ☐ apstiprināt ☐ apstiprināt ar nosacījumiem ☐ neapstiprināt

Nosacījumi un pārskatīšanas datums: _____

Izvērtētāji un paraksti: _____

6. pielikums. MI incidenta ziņojuma veidlapa

Ziņotājs un kontaktinformācija (ja nepieciešams): _____

Datums un laiks: _____ Rīks / sistēma: _____

Incidenta veids: ☐ personas dati ☐ konta drošība ☐ kaitīgs saturs ☐ akadēmiskais godīgums ☐ cits

Kas notika (bez nevajadzīgas aizsargājamu datu atkārtošanas): _____

Kāda informācija tika ievadīta vai izpausta: _____

Kam saturs varēja būt pieejams: _____

Nekavējoties veiktās darbības: _____

Kam un kad paziņots: _____

Atbildīgās personas izvērtējums un turpmākie pasākumi: _____

Incidenta slēgšanas datums: _____ Atbildīgais: _____

7. pielikums. Ātrā atgādne “Dari / nedari”

DARI	NEDARI
Lieto apstiprinātu, vecumam atbilstošu rīku.	Nereģistrējies vai nelieto neatļautu rīku skolas uzdevumam.
Ievadi tikai publisku, anonimizētu un uzdevumam nepieciešamu informāciju.	Neievadi personas datus, paroles, sekmes, veselības informāciju vai konfidenciālus dokumentus.
Pārbaudi faktus, avotus, valodu, aizspriedumus un drošību.	Neuztver MI atbildi kā patiesību, gala lēmumu vai profesionālu konsultāciju.
Norādi rīku, mērķi un paša veikto ieguldījumu.	Neiesniedz MI radītu darbu kā pilnībā savu.
Jautā pedagogam vai atbildīgajai personai, ja šaubies.	Nemēģini apiet drošības, vecuma vai uzdevuma ierobežojumus.

Infografika 7.pielikumam

3. attēls. Ātrā atgādne “Dari / nedari”. Ģimnāzijas veidots attēls, izmantojot OpenAI ChatGPT attēlu ģenerēšanas rīku, 2026.

8.pielikums. Baltais MI rīku saraksts

Pakalpojumu sniedzēju nosacījumi pārbaudīti 17.–18.09.2026. Tie attiecas uz tabulā norādīto konta veidu. Atsevišķām funkcijām var būt papildu vecuma ierobežojumi. Ģimnāzijā skolēnu darbu ar ģeneratīvo MI organizē saskaņā ar 8. un 9. punktiem arī tad, ja pakalpojums paredz piekļuvi jaunākiem bērniem.

Rīks	Izmantošanas nolūks	Vecums un lietošanas nosacījumi
ChatGPT	Ideju un plāna apspriešana, jēdzienu skaidrojumi, dialoga un valodu prakse, sava teksta vai koda analīze.	Individuālais pakalpojums — **no 13 gadiem**; personām līdz 18 gadiem nepieciešama vecāka vai aizbildņa atļauja. 1.–6. klasē skolēni paši rīku nelieto; pedagogs var demonstrēt iepriekš pārbaudītu rezultātu. Neievada personas vai konfidenciālus datus; faktus un atsauces pārbauda.
Gemini skolas izglītības kontā	Skaidrojumu salīdzināšana, treniņjautājumi, ideju ģenerēšana un argumentu izvērtēšana.	Skolēniem — **no 13 gadiem** un 7. klases, ja piekļuvi nodrošina skolas administrators; atsevišķām funkcijām var būt augstāks vecuma slieksnis. Izmanto tikai skolas kontu un pārbaudītus iestatījumus; faktu pārbaude ir obligāta.
NotebookLM skolas izglītības kontā	Atļautu avotu salīdzināšana, konspekti, jautājumi un kopsavilkuma pārbaude pret oriģinālu.	Skolēniem — **no 13 gadiem**, ja administrators atļāvis; atsevišķām funkcijām var būt augstāks vecuma slieksnis. Augšupielādē tikai atļautus, nepersoniskus materiālus. Darbs ar avotiem samazina, bet nenovērš kļūdainas interpretācijas.
Microsoft Copilot Chat skolas kontā	Informācijas meklēšanas jautājumi, teksta un koda analīze, skaidrojumu un ideju salīdzināšana.	Skolēniem — **no 13 gadiem**, ja pieejams atbilstošs skolas konts un licence; piekļuvi nodrošina administrators. Jaunākiem skolēniem — tikai pedagoga demonstrācija. Personiskais Copilot konts nav iekļauts šajā sarakstā.
Claude individuālais pakalpojums	Argumentācijas, gara teksta struktūras un koda izvērtēšana.	**Tikai no 18 gadiem**. Nepilngadīgi skolēni paši rīku nelieto; viņi var analizēt pedagoga atlasītu un pārbaudītu Claude veidotu tekstu. Konta piekļuvi citām personām nenodod.
Canva for Education MI funkcijas	Ilustrācijas, dizaina idejas, prezentācijas, infografikas, plakāti un MI attēlu kritiska analīze.	Skolēniem — **no 13 gadiem**. Līdz 13 gadiem skolēni piedalās tikai pedagoga izveidotā aktivtiātē. Jaunākiem skolēniem tikai Canva for Education vidē ar pedagoga vai skolas pārvaldītu piekļuvi un uzraudzību. Pirms lietošanas pārbauda konkrētās MI funkcijas vecuma un vecāku atļaujas nosacījumus. Neizmanto skolēnu sejas vai personas datus.
Adobe Firefly for Education	Attēlu ģenerēšana, vizuālu jēdzienu skaidrojumi, vizuālā komunikācija un medijpratība.	Skolēniem — **no 13 gadiem**. Līdz 13 gadiem skolēni piedalās tikai pedagoga izveidotā sesijā. Skolēni izmanto tikai skolas apstiprinātā izglītības vidē un pedagoga noteiktā uzdevumā. Neveido reālu personu imitācijas un neaugšupielādē skolēnu attēlus.
Teachable Machine	Vienkāršu klasifikācijas modeļu veidošana, datu kopas kvalitātes, kļūdu un aizspriedumu izpēte.	Var izmantot bez skolēna konta. 1.–6. klasē — pedagoga vadībā; vecākiem skolēniem arī patstāvīgā uzdevumā. Izmanto priekšmetus, zīmējumus vai atļautas datu kopas; neizmanto skolēnu sejas, balsis, veselības vai citus biometriskus datus.
Diffit	Pedagogam: tekstu pielāgošana lasītprasmes līmenim, vārdu krājums, jautājumi un diferencētas darba lapas.	Pedagoga rīks; skolēniem konts nav nepieciešams. Pedagogs neievada skolēnu vārdus, darbus vai citus personas datus un pirms izsniegšanas pārbauda faktus, valodu un atbilstību mācību saturam.
MagicSchool	Stundu idejas, rubrikas, instrukciju vienkāršošana, satura diferenciācija un atgriezeniskās saites melnraksti.	Skolēniem — **no 13 gadiem**. Līdz 13 gadiem skolēni piedalās tikai pedagoga izveidotā sesijā. Pedagoga konts; skolēnu tiešai lietošanai paredz tikai atsevišķu, skolas apstiprinātu skolēnu vidi. Pedagogs izmanto anonimizētu kontekstu un pārbauda katru materiālu. MI nedrīkst automātiski noteikt skolēna gala vērtējumu.
SchoolAI	Pedagoga konfigurētas un uzraudzītas MI sarunas, dialoga, refleksijas un ideju veidošanas aktivitātes.	Skolēniem — **no 13 gadiem.** Skolēni piekļūst tikai pedagoga izveidotai aktivitātei skolas apstiprinātā režīmā; personisks vispārīga čatbota konts nav nepieciešams. Skola pirms ieviešanas pārbauda vecuma, piekrišanas un datu apstrādes nosacījumus; izmanto minimālu identifikāciju.

Rīks	Izmantošanas nolūks	Vecums un lietošanas nosacījumi
Curipod	Skolotāja vadītas interaktīvas stundas, rakstīšanas aktivitātes, diskusija un formatīva atgriezeniskā saite.	Skolēniem — **no 13 gadiem** . Līdz 13 gadiem skolēni piedalās tikai pedagoga izveidotā sesijā; izmanto minimālu identifikāciju vai pseidonīmu. Skola pārbauda aktuālos vecuma un datu nosacījumus. MI atgriezeniskā saite neaizstāj pedagoga vērtējumu.
Brisk Teaching	Pedagogam: atgriezeniskās saites, teksta līmeņa pielāgošanas, jautājumu un mācību materiālu melnraksti.	Paredzēts galvenokārt pedagogiem. Izmanto tikai skolas apstiprinātu pārlūka paplašinājumu; pirms ieviešanas izvērtē paplašinājuma piekļuvi pārlūkā atvērtajam saturam. Skolēnu darbus anonimizē, bet gala atgriezenisko saiti apstiprina pedagogs.
Quizizz AI	Pedagogam: viktorīnu, jautājumu un uzdevumu ģenerēšana; skolēniem — pedagoga pārbaudītas aktivitātes.	Skolēniem — **no 13 gadiem.** Līdz 13 gadiem skolēni izmanto tikai pedagoga sagatavotu aktivitāti atbilstoši skolas konta un platformas aktuālajiem vecuma nosacījumiem. Pedagogs pirms izsniegšanas pārbauda jautājumus, pareizās atbildes un grūtības pakāpi; MI vaicājumos neievada skolēnu datus.
Grammarly for Education	Pareizrakstības, gramatikas un stila ieteikumu izvērtēšana savā tekstā.	**Parasti no 13 gadiem**; skolēniem tikai skolas licencētā vidē un pedagoga atļautajā palīdzības līmenī. Skolēns pats pieņem vai noraida labojumus. Ģeneratīva pārrakstīšana nav atļauta, ja uzdevums pārbauda patstāvīgu rakstīšanu.
DeepL Translator	Skolēna un mašīntulkojuma salīdzināšana, tulkojuma kļūdu, vārdu izvēles un stila analīze.	Bezmaksas pakalpojumam pielikumā nav norādīts konkrēts minimālais vecums; skolēniem to izmanto tikai pedagoga noteiktā uzdevumā un ar nepersonisku tekstu. Neievada personas, konfidenciālu vai nepublicētu saturu; bezmaksas un organizāciju versiju datu nosacījumi var atšķirties.
Suno	Mūzikas, teksta, ritma un noskaņas saiknes izpēte, literatūras un starppriekšmetu radošie projekti.	**No 13 līdz 17 gadiem:** nepieciešama iepriekšēja un nepārprotama vecāka vai likumiskā aizbildņa piekrišana. **No 18 gadiem:** var izmantot patstāvīgi. Jaunākiem skolēniem — tikai pedagoga demonstrācija. Neizmanto skolēna balsi vai reālas personas imitāciju; norāda MI izmantojumu un pārbauda publicēšanas tiesības.

Inforgrafika 8.pielikumam. Baltais MI rīku saraksts

4. attēls. Ātra atgādne "MI rīku saraksts". Ģimnāzijas veidots attēls, izmantojot *Gemini Notebook* attēlu ģenerēšanas rīku, 2026.